

Sønderjyder, rejs hjem at stemme!

Brev fra Pastor Frimodt-Møller.

Kære Pastor A. M. Andersen!

I min Egenskab af Sekretær for „Mellemlesvigsk Udvalg“ (for Afdelingen: Agitationen blandt Slesvigere i Amerika) er det mig overdraget at skrive et Følgebrev til det Telegram, Udvalget i Dag har sendt „Dsk.“ og hver især af de andre dansk-amerikanske Blade lydende: „Rejs Agitation: Danske Slesvigere hjem at stemme for Genforeningen (dog paa egen Bekostning). Mellemlesvigsk Udvalg.“

Det kniber nemlig i Slesvig. Tyskerne har udnyttet den Bestemmelse, at enhver, der er født i Slesvig, kan stemme, paa en saadan Maade, at enhver Tysker der har tilbragt et Par Barndomsaar i Slesvig bliver sendt op at stemme. Særlig i Mellemlesvig virker dette slemt fordi Embeds- og Bestillingsmænd har vekslet meget hurtigt der. Unge Folk med smaa Børn har været der et Par Aar og er saa rejst igen — og nu kommer Børnene for at stemme for at det gamle danske Land skal til Tyskland. De praler af, at de vil sende 30,000 Stemmer op Sydfra, medens den danske Agitation i Øjeblikket kun ved af 20—23,000 Stemmer udenfor for Danmark.

Her det, at Haabet har rejst sig om at faa en stor Hjælp fra de udvandrede i Amerika. Ligesom U. S. beredte Verden en stor Overraskelse og Ententen en straalende Sejr ved sin hurtige og vældige Udrykning, saaledes er det at haabe, at det maa lykkes at overraske baade Nord og Syd for Kongea og berede en straalende Sejr for gamle Danmark ved en uventet tusindtallig dansk-slesvigsk Reserve fra Amerika!

En stor Udrykning vil kunne faa en aldeles afgørende Betydning, særlig for det haardest truede Mellemlesvig.

Og Tidspunktet er udmærket: de kan gøre en herlig Rejse til det gamle Land 1) for at stemme, 2) for at deltage i den eneste staaende Genforeningsfest, den største Dag i Danmarks Historie og 3) for at fejre Jul i Slesvig.

Men der maa agiteres under Højtryk og uden Opsættelse. Lad der blive Indsamling derovre til, at hjælpe de ubemidlede Slesvigere hjem. Det kan jo være de andre Dansk-Amerikaneres Bidrag til Danmarks Sejr.

Lad det helst blive en Fællesrejse et „Genforenings og Jule-skib.“

Sønderjydske Fond, om ikke andre maa kunne hjælpe med Pengesagerne. I Øjeblikket gælder det at sikre Landet og Folket for Danmark, siden kan Hjælp og Godgørenhed komme.

Nu gælder det sidste store Løft! for Slesvig og Danmark! Det skal sætte Kronen paa Værken. Fra Amerika maa ogsaa her Hjælpen komme. Rejs en vældig Agitation, at once!

Den dansk-amerikanske Presse maa nu gøre sin betydningsfulde nationale Indsats.

De kan roligt love Deres slesvigiske Læsere, at et Skib fuldt af danske Slesvigere ved denne Lejlighed vil faa en enestaaende Modtagelse i Danmark og Slesvig selv.

Sæt endelig alle gode Slesvigere i Virksomhed med at agitere blandt Landsmænd. Komiteer og Ordninger maa

I jo i det hele selv sørge for derovre.

Gud lade dog denne Sag lykkes! Hils alle gamle Venner og vær selv hjertelig hilset. Din hengivne Ven.

H. O. Frimodt-Møller.

Til ovenstaaende vil vi føje: Se paa ethvert Sted at faa Rede paa, hvem der er født i Slesvig og saaledes kan stemme derhjemme, og rejs saa. Det er Enerne, der paa Valgdagen udgør de Tusinder, som bærer Sejren hjem!

Og saa til „Central Komiteen for Sønderjydske Fond“ i Chicago: Kan De ikke tilbyde at betale Rejsen hjem for dem, som maatte ville rejse og ikke selv kan betale Rejsen? Det synes os forsvarligt at bruge af Fondens Midler dertil. Uden Sejr paa Valgdagen vil Hjælpen faa forsvindende lille Betydning.

25 Dansere omkommen.

Ville Platt, La., 23. Nov. — 25 Mennesker, mestendels Kvinder og unge Piger, mistede Livet her i Aftes i en Ildløs, som hurtigt lagde en Træbygning, hvori c. 300 Landboere holdt en lystig Dans, i Ruin. 15 andre kom alvorlig til Skade, og flere døde venter man at finde i Ruinerne.

10 af Danserne blev ligefrem brændt ihjel, andre omkom i Trængselen for at naa ned paa Gaden gennem den snævre Trappe, mens Flammerne slog omkring dem fra Bygningens nedre Etage. Over en Snæs Smaa-børn (Babies), der var pakket bort i et Børnekammer i samme Etage, blev reddet af Mødrene, som havde taget dem med til Dans sammen med deres større Børn. Nogle af Børnene kastedes ned i Armene paa Folk nedeunder.

Ilden var brudt ud i et „Grocery Store“, og Ildtunger slog ud og forskrækkede Folk i en Hall, hvor der fremvistes levende Billeder i samme Bygning, som Butikken og Dansesalen var i. Men der stod en Mand ved Døren og raabte til Folk om at skynde sig ud, saa der kom ingen til Skade. Men Ilden tiltog saa hurtigt, før de i Dansesalen opdagede Faren, saa der opstod Panik, og Mænd, Kvinder og Børn strømmede til den ene trange Udgang. Mange reddede sig gennem Vinduer ned paa Taget af en anden Bygning.

Fredsligaen tager til Orde.

„League to Enforce Peace“'s Eksekutivkomite har nylig holdt et Ekstramøde i New York, hvor Ekspræsident Taft, Ligaens Formand, førte Forsædet. Komiteen udstedte efter Mødet en Erklæring, hvori den tager til Orde for, at Senatet, naar det atter træder sammen den 1. Dec., bør bestrebe sig for „at komme til Enighed om at ratificere Fredstraktaten. Erklæringen lyder i Oversættelse:

„At Senatet ikke ratificerede Fredstraktaten, det er af Landet bleven modtaget med Forbavselse og Harm. Folket vil have Fred, og det vil have et Folkeforbund til Værn om Freden. Man bryder sig ikke det ringeste om, hvis Navn Forbundet bærer, eller hvilket Partis Mærke det har. Man havde ventet, at Traktaten skulde blevet ratificeret, før Senatet adjournerede.

Fredsslutningen er lige saa lidt en Partisag, som Kræklæringen var det. Det amerikanske Folk støttede uden Partihensyn Krigen til Sejrens Dag. Med samme Enstemmighed støtter man nu Traktaten.

Skal den lille Minoritet, der sætter sig imod et Folkeforbund under enhver Form, hindre Ratifikationen? Skal 15 Senatorer afgøre, hvor Amerika skal staa i denne Verdenskrise? 80 Senatorer har vist, at de er inde for et Folkeforbund. Traktatens Skabne er i deres Hænder. De har ved deres Stemmer Magten, og paa dem hviler Ansvaret; de maa samles.

Mænd og Kvinder i Amerika: Dette er eders Problem; eders Interesser, eders Ære og eders Fremtid er involveret! Eders Villie er den højeste Lov. — Folkeforbundet tilsigter, at Verden skal samarbejde for at bevare Freden og for ved samlet Op træden at beskytte imod Krig og mod Trusel om Krig. Idealet er amerikansk. De Mænd og Kvinder, som gav deres Sønner og deres Midler for at opnaa Fred ved at tilintetgøre den tyske Fare, vil ikke tro, at de har lydet Ofre, som ikke har givet Resultat. De forlanger, at Senatorerne skal naa til Enighed. Hvis dette ikke sker, vil det være det samme som at trodse og bedrage Folket, som har valgt dem, og for hvem de maa aflægge Regnskab.“

Kulstrikke-Situationen.

Atter en Uge gaet, uden at Arbejdet i Kulgruberne rigtig er kommen i Gang. Arbejdsminister Wilsons Mæglingforsøg har ikke givet Resultat af Betydning. Landet trues af Kulmangel, særlig flere Industrier. Nu er det „Fuel Administrator“ Dr. Garfield, der forsøger at bringe Operatørerne og Arbejderne sammen.

Dags Morgen meldes fra Washington under 25. Nov., at de centrale konkurrerende Kulfelters Operatører samme Dags Aften havde kundgjort, at de var fuldt enige med de Princepper, Garfield havde fremholdt som et rimeligt og supdt Grundlag for Afgørelsen af nærværende Lønsstridigheder.

De sammenlignende Tal, som Minister Wilson havde fremlagt, karakteriseredes som „misrepræsenterende og misledende.“ idet han lod alle Maskinarbejdere og Dagarbejdere ude af Betragtning. Maskinarbejdere udgør nu 80 Procent af de Grubearbejdere, der er employerede i det centrale Felt, og Mænd, der ikke betales pr. Ton, udgør 40 Procent af Arbejderne i det centrale Felt.

Dr. Garfields „Statement“, at den gennemsnitlige Lønsforøgelse over, hvad der betales i 1913 som Basis, ikke bør overstige nærværende Forøgelse af Prisen paa Livsforbrødsenheder, forklarede Operatørerne derhen, at der bør tages samme Hensyn til Dagarbejdere som til de Mænd, der udminerer Kullene. Paa det Grundlag repræsenterer nærværende Lønsskala en Forøgelse af 58 Procent over den, der gjalt i 1913. — Muligvis er man ved Garfields Hjælp paa Vej til Forstaaelse.

Vort eget Land.

Fredskommissionen hjem. Paris, 19. Nov. United States' Transportskib „America“ es stillet til Disposition for den amerikanske Delegation til Fredskonferencen for Hjemrejsen. Det vil sandsynligvis forlade Brest tidlig i Decembris.

Consolidated Schools. Buena Vista County, Ia., har flere og større konsoliderede Skoler end noget andet County i Iowa, og der skulde indvies en i Rembrandt den 12te November. Bygningen koster \$60,000, men hvis den skulde opføres nu, vilde den koste mindst \$100,000. Den største konsoliderede Skole i Iowa er i Alta, Buena Vista County.

Et privat Sanatorium i Fort Dodge, Iowa, tilhørende Dr. J. W. Kime, der har brugt det som Tæringshospital, er overtaget af Regeringen og skal benyttes ved Behandlingen af afmonstrerede Soldater, som har faaet Tæring, og som hører hjemme i Midtvesten. Det har Plads til 25 Patienter. Dr. Kime skal vedblive som Bestyrer.

Automobil-Ulykke. Mrs. Jessie Veal blev forleden Dag overkørt af en Automobil i Davenport, Ia., og dræbt paa Stedet. Hun skød en Barnevogn foran sig, da Automobilten kom. Mærkværdig nok, kom Barnet ikke til Skade. Afdøde var 36 Aar gammel. W. R. Rashid, der kørte Automobilten, blev arresteret. De, som var Vidner til Ulykken, sagde, at han kørte med en Fart af 40 Mil i Timen.

Arresteret tysk-luthersk Præst. Pastor A. C. Shurmann, der er Præst ved den tysk-lutherske Kirke i Pomeroy, Ia., og som for en Tid siden blev dømt for Overtrædelse af Spionloven ved at have ladet tysk-venlige Ytringer falde under Krigen, blev forleden Dag sendt til Leavenworth, hvor han ifølge Dommen skal tilbringe fem Aar i det føderale Fængsel. Han havde appelleret Dommen til Landets Højesteret, men denne Ret nægtede at forandre den.

American Legion i Kenosha, Wis., erklærede forleden Dag, at den ikke vilde taale, at de Røde drev Propaganda i Byen. Da de afmonstrerede Soldater fik at høre, at Red Dawn og lignende Litteratur blev solgt af en Forretning i Byen, valgte de en Komite, som skulde gaa til Ejeren og sige, at det ikke vilde blive taalt. Komiteen fik ogsaa Myndighed til at henvende sig til Borgermesteren og bruge alle mulige Midler for at hindre, at slig Litteratur blev solgt.

Lundeen bortføres. Ortonville, Minn., 18. Nov. Ernest Lunde, tidligere Kongresmand fra femte Minnesota Distrikt, der skulde tale i et Theater her i Aftes mod Nationernes Liga, blev taget fra Talerstolen af Medlemmer af den lokale Afdeling af „American Legion“, fulgt til Jernbanestationen og lukket inde i en Frysevogn paa Chicago, Milwaukee & St. Paul Jernbanen. Toget skulde just afgaa og gik tyve Mil før Trænfolkene hørte Lundeens Skrig og lod ham ud i Appleton, Minn.

Verdenskonferencen om Børnearbejde. Washington, D. C., 20. Nov. Den internationale Arbejderkonference billigede i Gaar enstemmig den Plan at forelægge de Landes Regeringer, der er repræsenteret, en international Overenskomst om Børnearbejde og fastsætte Minimumsalder for Arbejdet.

I alle Lande, undtagen Japan, Indien og nogle faa andre Lande i Orienten, vil Overens-

komsten forbyde at sætte noget Barn under 14 Aar til Arbejde. I Japan og Indien er Alderen sat til 12 Aar.

Villas Stilling. El Paso, Tex., 19. Nov. Fra paalidelig Kilde fik man i Gaar at vide, at Poncho Villa er i Nærheden af Sierra Mojada i Staten Chihuahua. Han har samlet en Styrke paa 2,000 bevæbnede Mænd, men holder dem spredt i smaa Flokke under Anførsel af sine forskellige Medhjælpere. Felipe Angeles har en anden Styrke i Staten Zacatecas, mens dens Størrelse og Udstyr er ikke officielt kendt. Hippolito Villa er helt kommen sig fra sin Lamhed og er i Nærheden af Tres Palomas, Syd for Big Bend; men han har kun en lille Styrke og antages ikke at være af nogen Betydning i det ventende Angreb af Villas Tilhængere.

Wisconsin tager Forhold mod de høje Sukkerpriser. Madison, Wis., 20. Nov. Markedsdirektør Edward Nordman har med Guvernør Philipps Billigelse sendt Ordre til alle Distriktsadvokater, at de skal sætte under Tiltale de Personer, der findes at have oplagret Sukker for at tjene saa meget mere og som paa anden Maade har søgt en ublu Fortjeneste paa denne Nødvendighedsartikel.

Det er absolut forbudt at sælge Varen frem og tilbage for paa den Maade at drive Priserne i Vejret.

Markedskommissionen tager inthet Hensyn til de af Regeringen bestemte Priser. Den sætter som en rimelig Fortjeneste for dem, som sælger i store Partier, tre Fjerdedels Cent pr. Pund og for Købmænd fra een til een og en halv Cent pr. Pund.

Jorden rundt.

Sagen mod Hohenzollern. London, 19. Nov. „Daily Telegraph“'s Korrespondent meddelte, at Englands Generaladvokat og Generalfiskal er i Paris for at raadføre sig med de Allieredes Raad om Sagen mod den tidligere Kejser. Man haaber, at et endeligt Skridt i Sagen vil blive taget til Jul.

Valget i Belgien. Brüssel, 20. Nov. Resultatet af Valgene viser, at det nye Deputeretkammer vil komme til at bestaa af 73 Katholikker, et Tab af 26 Pladser, 70 Socialister, en Vinding af 30, og 34 Liberale, et Tab af 11. 9 Pladser vandtes af Repræsentanter for forskellige Partier, der ikke har noget specielt politisk Program.

De baltiske Stater. London, 18. Nov. Repræsentanter for Estland, Lettland, Lithauen, Finland, Polen, Ukraen og Hvide Rusland har erklæret sig i Fæve af Dannelsen af en politisk og militær Alliance for at forsvare de Nationers Uafhængighed, meddele der hertil. Den lettiske Regering vil sammenkalde en Konference for at diskutere Dannelsen af en Post-, Telegraf- og Jernbane-Union, siges der.

Arbejdsløsheden i England. London, 20. Nov. Underhuset vedtog i Gaar at standse Understøttelse til de Arbejdsløse. Forslaget fra John R. Clynes, der tilhører Arbejderpartiet, om at reducere Bidragene, blev forkastet med 217 mod 123 Stemmer. Under Debatten blev der protesteret kraftigt fra Arbejderpar-

tiet mod at standse Understøttelsen ved Vinterens Indtrædelse, da mange Arbejdsløse vilde komme til at lide stor Nød.

Valgene i Italien. Rom, 18. Nov. Giovanni Giolitti, Paolo Boselli, Antonio Salandra, Vittorio Orlando, alle tidligere Førsteministre, og Signor Raimondo er blevet genvalgt til Deputeretkammeret ifølge de sidste Indberetninger. Ufuldstændige Rapporter giver Ministerialisterne 145 Sæder, Socialisterne 54, Katholikerne 39, Konstitutionelle Opponenten 36, Nationalisterne 23 og Republikanerne 16.

Paderewski lider Nederlag. Warschau, 18. Nov. Paderewskis Regering har lidt et Nederlag ved en Kombination af Socialister og Bondepartierne efter en Afstemning i Nationalforsamlingen angaaende Spørgsmaalet om at indføre fri Trafik i Korn i Stedet for det eksisterende Regeringsmonopol. Forslaget, der var mod Regeringens Politik, blev vedtaget. Resultatet er et Bevis paa manglende Tillid til den nuværende Regering.

Forholdene i Wien. London, 21. Nov. Førsteminister Lloyd George udtalte som Svar paa Spørgsmaal i Underhuset i Gaar, at han ikke saa noget Haab om Lindring i den økonomiske Situation i Wien uden Hjælp fra U. S. A. England havde allerede fortrakt Regeringen i Wien med 3,500,000 Pund Sterling, og han gjorde opmærksom paa, at England ikke agter at vedblive med at bære den største Del af Byrden i Forbindelse med Hungersnøden i det Land.

Den fransk-engliske Traktat. Paris, 21. Nov. Den fransk-engliske Traktat, ifølge hvilken England gaar med paa at komme Frankrig til Hjælp i Tilfælde af uberettiget tysk Angreb, traadte i Kraft i Dag, da Jarl Crewe paa Englands Vegne og Udenrigsminister Pichon paa Frankrigs Vegne udvekslede formelle Ratifikationsnoter.

De allierede og tyske Kommissioner holdt deres første fælles Session i Dag for at overveje Metoderne for Gennemførelsen af Fredstraktaten og Protokollen.

Valgene i Frankrig. Paris, 20. Nov. En Prins, fem Hertuger, otte Markier, fire Baroner og mange Grever vil ifølge de sidste Efterretninger blive Medlemmer af næste Deputeretkammer. Dette tyder paa, at den franske Reaktion mod Socialister og de yderliggaaende af alle Slags er meget stærk. Blandt de adelige paa den ny Liste over Deputerede er Prins Murat, Hertug af Dalmatien, Marki de Castellane og Baron de Rothschild. Af otte Generaler, der var Kandidater, blev kun to valgt.

Ungarn og de Allierede. Budapest, 19. Nov. Den politiske Situation har tydeligvis taget en ny Vending, efter at de rumænske Tropper har trukket sig tilbage, og den ungarske nationale Hær under Admiral Horthy er rykket ind. Førsteminister Friderich siges haardnakket at modsætte sig Dannelsen af en Koalitionsregering, der er antagelig for de Allierede. Militaristerne erklærer aabenlyst, at de ikke vil lytte til Forslag om at overdrage det vestlige Ungarn til Østrig. De erklærer, at Ungarn har ikke Brug for Fredstraktaten i Versailles.